

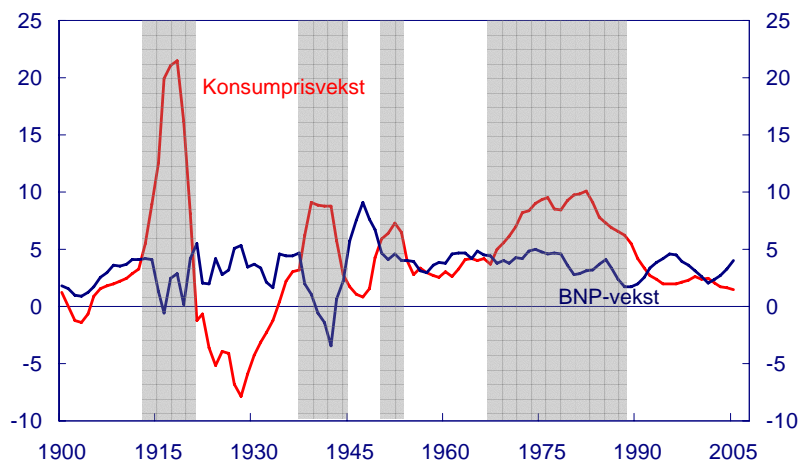
Renteutviklingen

Sentralbanksjef Svein Gjedrem

Kartellkonferanse LO Stat
28. november 2007

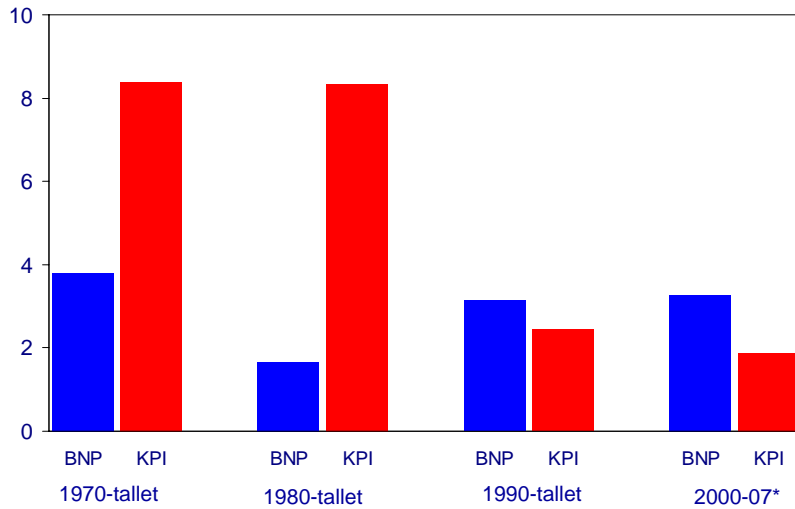
Konsumpriser og bruttonasjonalprodukt

Årlig vekst i prosent. 5-års glidende gjennomsnitt (sentret)



Ikke noe bytteforhold mellom økonomisk vekst og inflasjon

Gjennomsnittlig årlig vekst i KPI og BNP Fastlands-Norge. Prosent

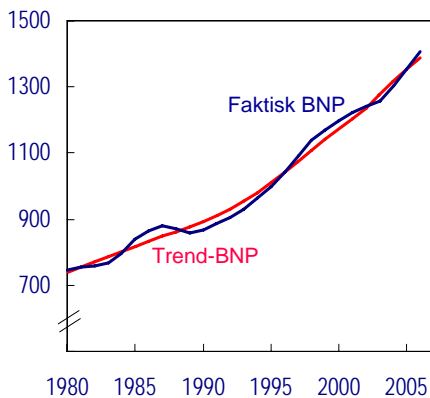


*) Inkluderer Norges Banks anslag for 2007

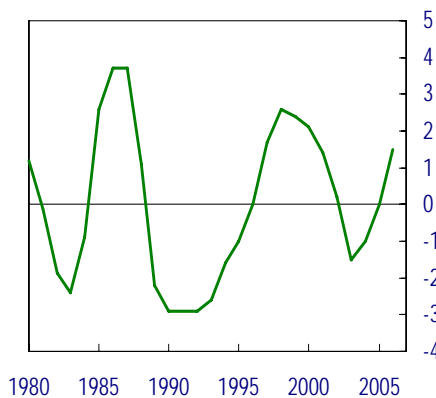
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank 3

På kort og mellomlang sikt kan pengepolitikken bidra til å jevne ut konjunktorene

Faktisk BNP og trend-BNP i Fastlands-Norge. Mrd. kr. 1980-2006¹⁾



BNP avvik fra trend 1980-2006



¹⁾ Anslag for 2006

Kilder: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank 4

Retningslinjer for den økonomiske politikken i Norge fra mars 2001

- Pengepolitikken
 - Lav og stabil inflasjon - nær 2,5 prosent over tid
 - Fleksibel inflasjonsstyring
- Finanspolitikken
 - Handlingsregel for bruk av oljeinntektene:
Kan bruke forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland
(4 prosent av innestående på fondet)

Den nåværende arbeidsdelingen i den økonomiske politikken

Pengepolitikken	➡	Prisstabilitet
Finanspolitikken	➡	Reell kronekurs og størrelsen på konkurranseutsatt sektor
Lønnsdannelsen, strukturer og insentiver	➡	Sysselsetting og vekst

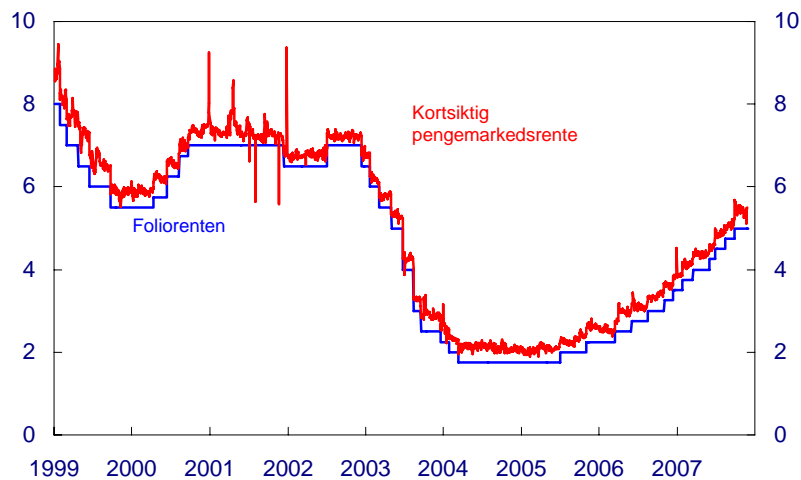
Samspillet i den økonomiske politikken

- Norges Bank følger det reaksjonsmønsteret som er bestemt av det inflasjonsmålet Regjeringen og Stortinget har satt
- Partene i arbeidslivet:
 - Tar hensyn til Norges Banks reaksjoner på deres handlinger
- Norges Bank:
 - Setter renten avhengig av hvilke virkninger lønnsutviklingen vil få på inflasjonen

7

Norges Banks virkemiddel

Renten på bankenes innskudd i Norges Bank (foliorenten). Prosent



Kilde: Norges Bank 8

Arbeidsmarkedet og pengepolitikken

Pengepolitikken virker gjennom tre "kanaler":

- Etterspørsel
- Valutakurs
- Forventninger

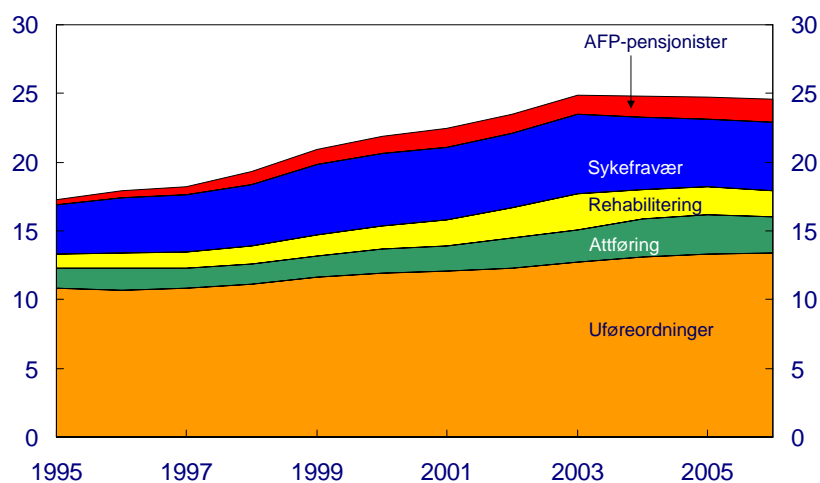
Arbeidsmarkedet påvirker innretningen av pengepolitikken:

- Et stramt arbeidsmarked gir høy kapasitetsutnyttelse, høyere lønnsvekst og høyere inflasjon

9

Trygdede og AFP-pensjonister

I prosent av arbeidsstyrken

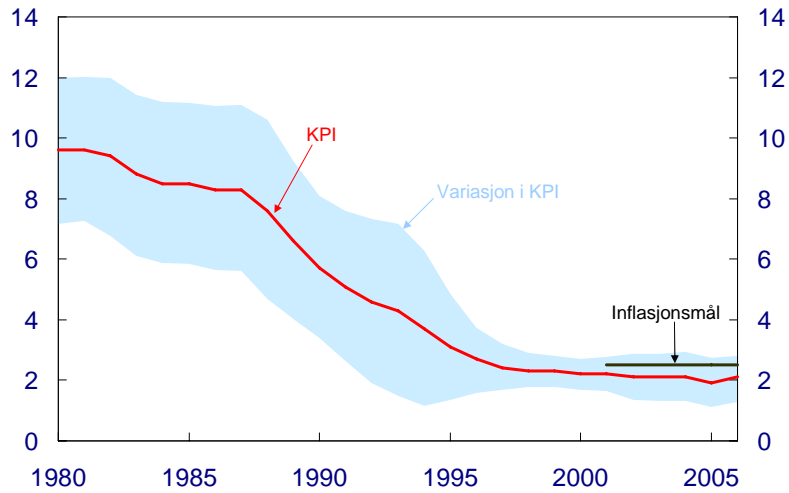


Kilde: Arbeids- og velferdsetaten (NAV)

10

Inflasjon

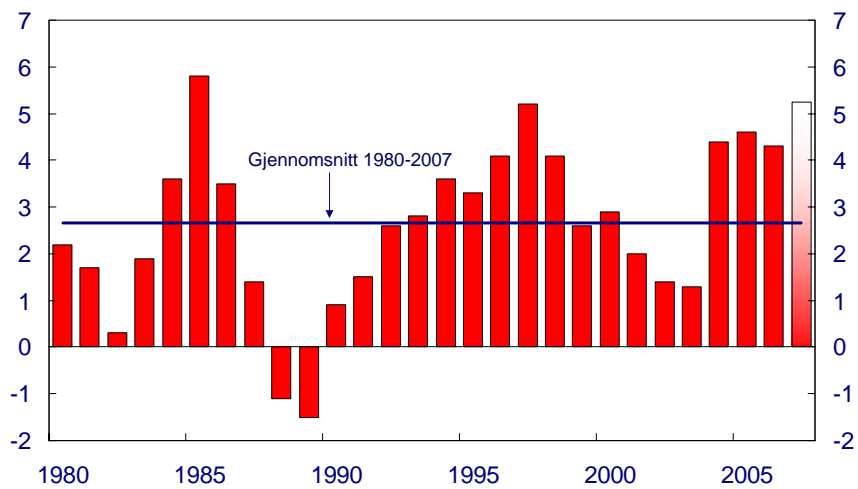
Glidende 10 års gjennomsnitt og variasjon i KPI. Prosent



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank 11

Sterk økonomisk vekst

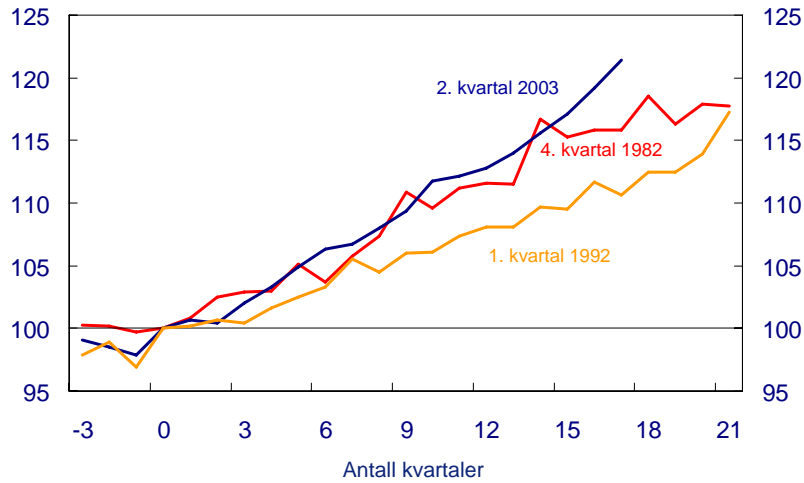
BNP Fastlands-Norge. Årlig volumvekst i prosent



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank 12

Langvarig oppgangskonjunktur

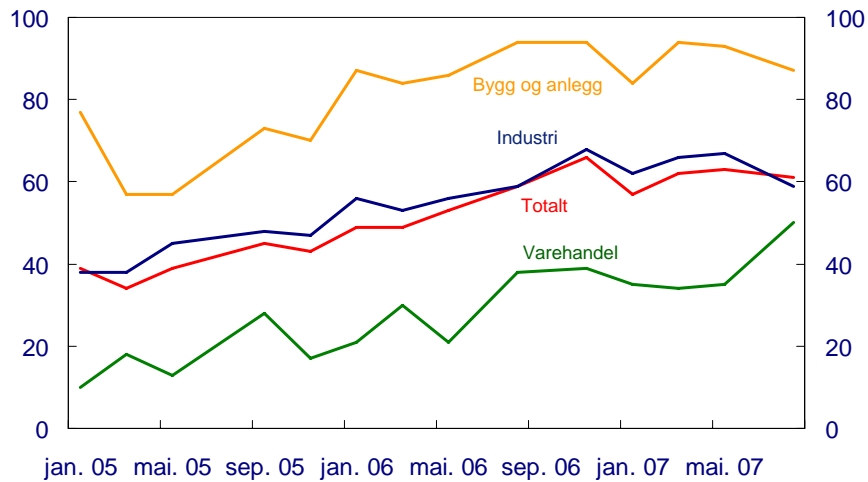
BNP Fastlands-Norge. Indeks. Kvartal 0 = 100. Sesongjustert



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank 13

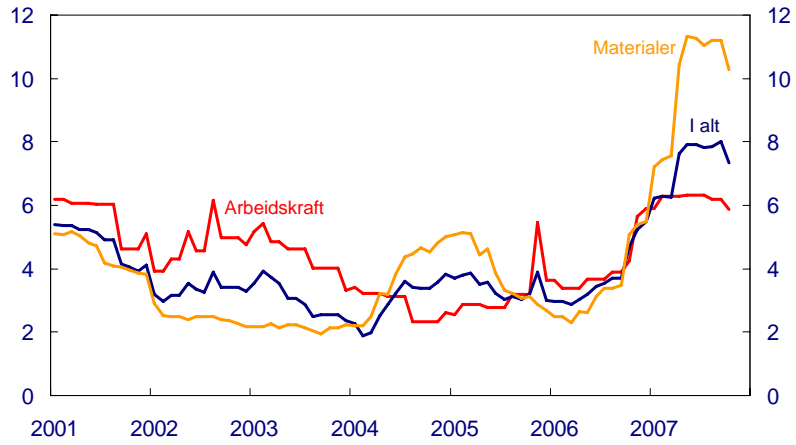
Kapasitetsutnyttning – hele landet

Regionalt nettverk. Andel som svarer at de har noen eller betydelige problemer med å møte en etterspørselsøkning. Prosent.



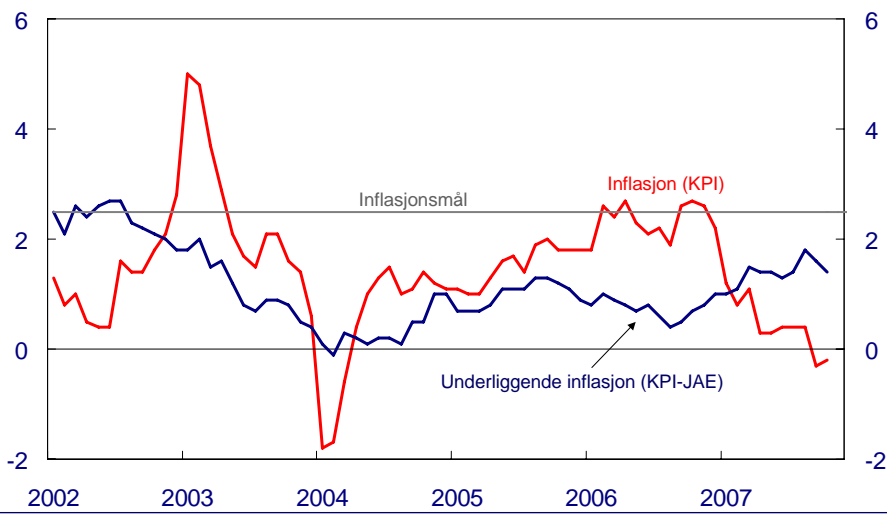
Kilde: Norges Bank 14

Byggekostnadsindeks Tolv månedersvekst. Prosent



Kilde: Statistisk sentralbyrå 15

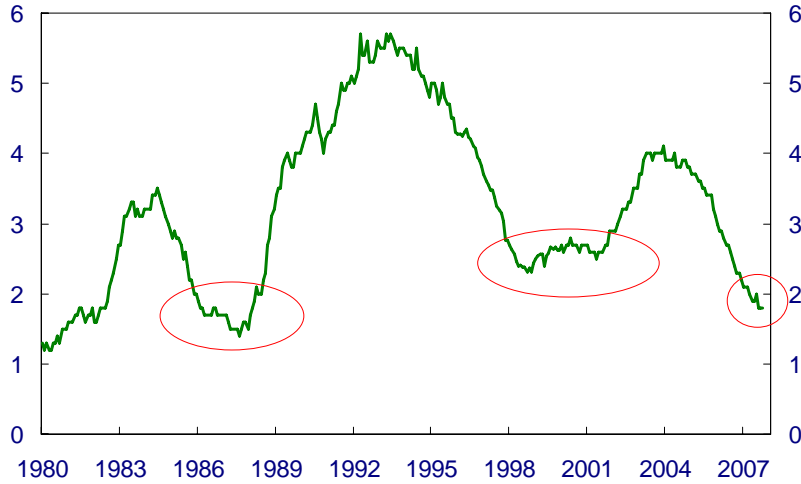
Lav inflasjon KPI og KPI-JAE. Tolvmånedersvekst. Prosent



Kilde: Statistisk sentralbyrå 16

Stramt arbeidsmarked

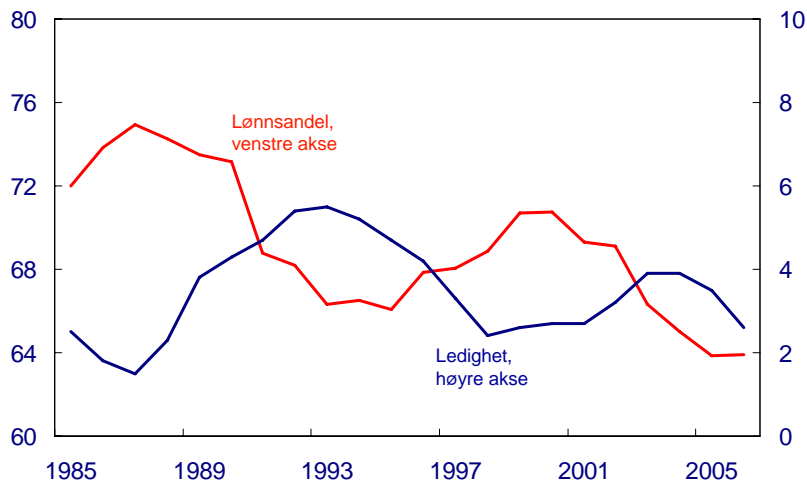
Registrerte arbeidsledige. Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert



Kilde: Arbeids- og velferdsetaten (NAV)

Lønnsandel¹⁾ og registrert ledighet

Prosent. 1985 – 2006

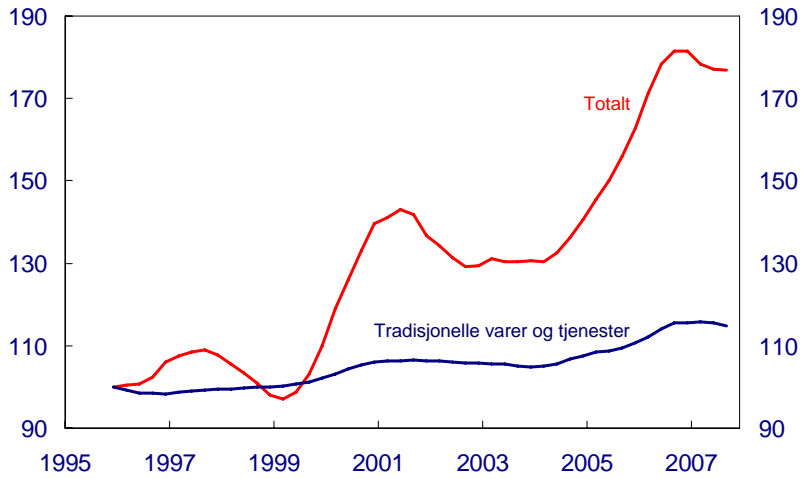


¹⁾ Lønnskostnader som andel av faktorinntekt. Markedsrettet virksomhet i Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå, NAV og Norges Bank

Bytteforhold til utlandet

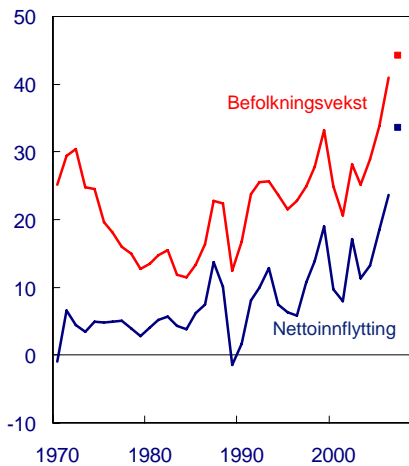
Indeks, 4. kv. 1995 = 100



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

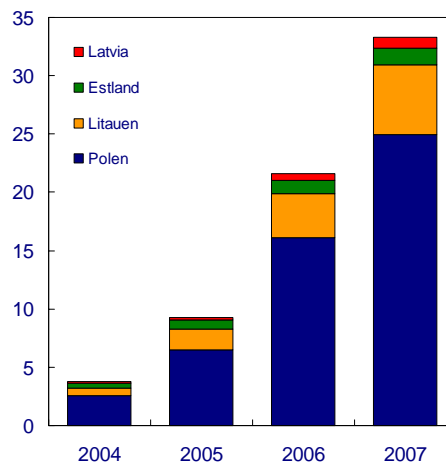
Befolkningsvekst og nettoinnflytting

Antall i tusen. 1970 – 2007¹⁾



Registrerte sysselsatte fra nye EU-land

Antall personer i tusen. Perioden januar-oktober

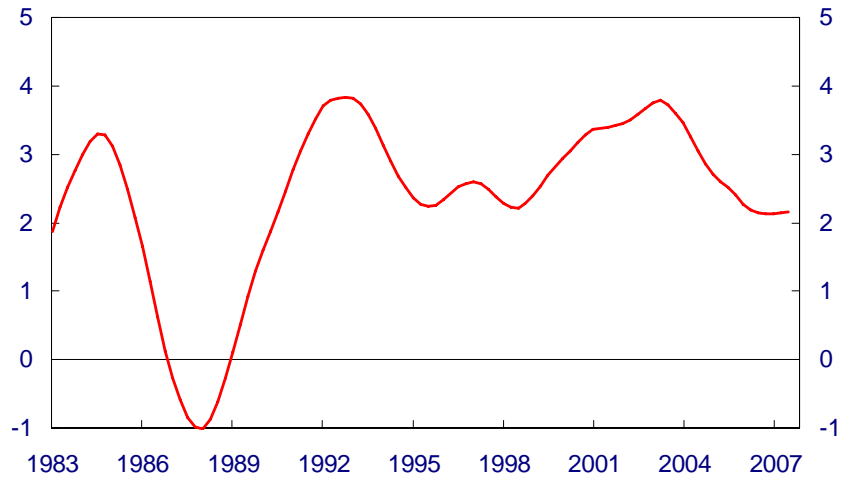


¹⁾ 2007-tall er sum 4. kv. 2006 – 3.kv.2007

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Sentralskattekontoret for Utenlandssaker

Produktivitetsvekst i næringslivet¹⁾

Trend. Årlig vekst i prosent

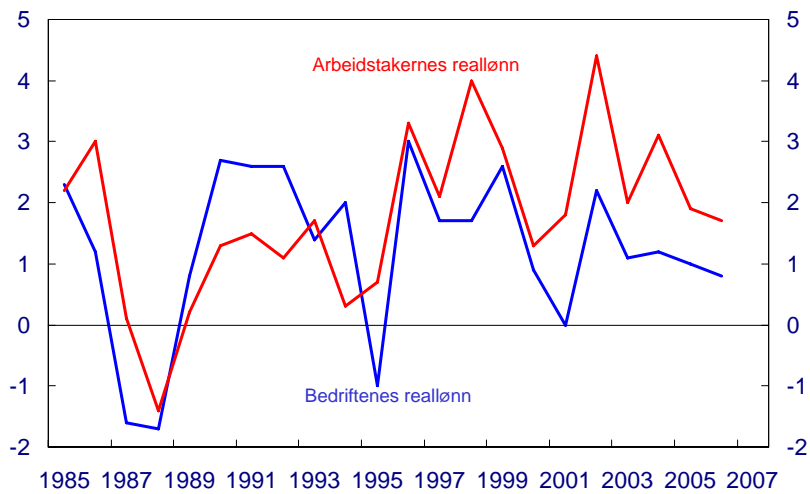


¹⁾ Fastlands-Norge eksklusive offentlig sektor, eksportrettet industri, kraftforsyning og boligjenester

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Arbeidstakernes og bedriftenes reallønn

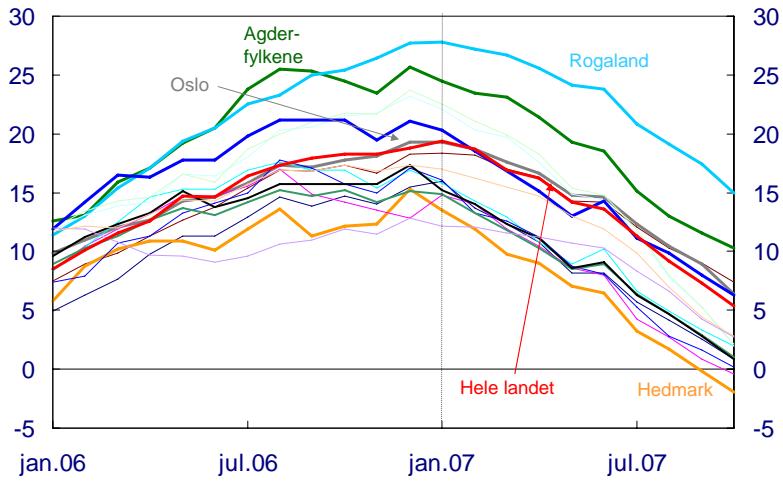
Prosentvis vekst



Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Regionale boligpriser

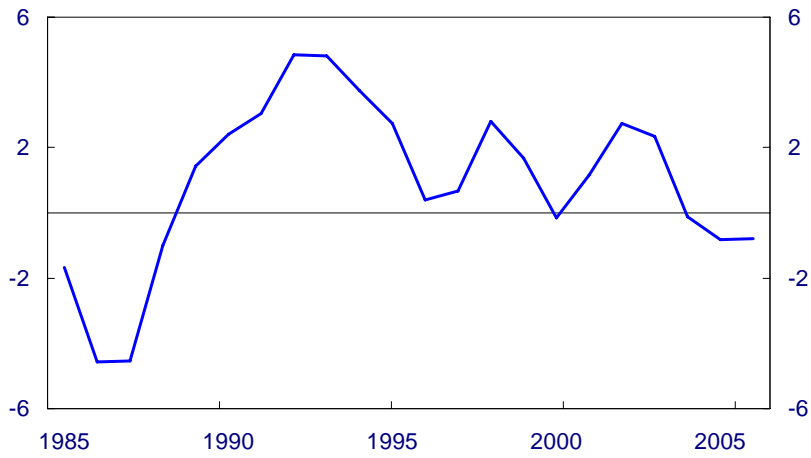
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2006 – oktober 2007



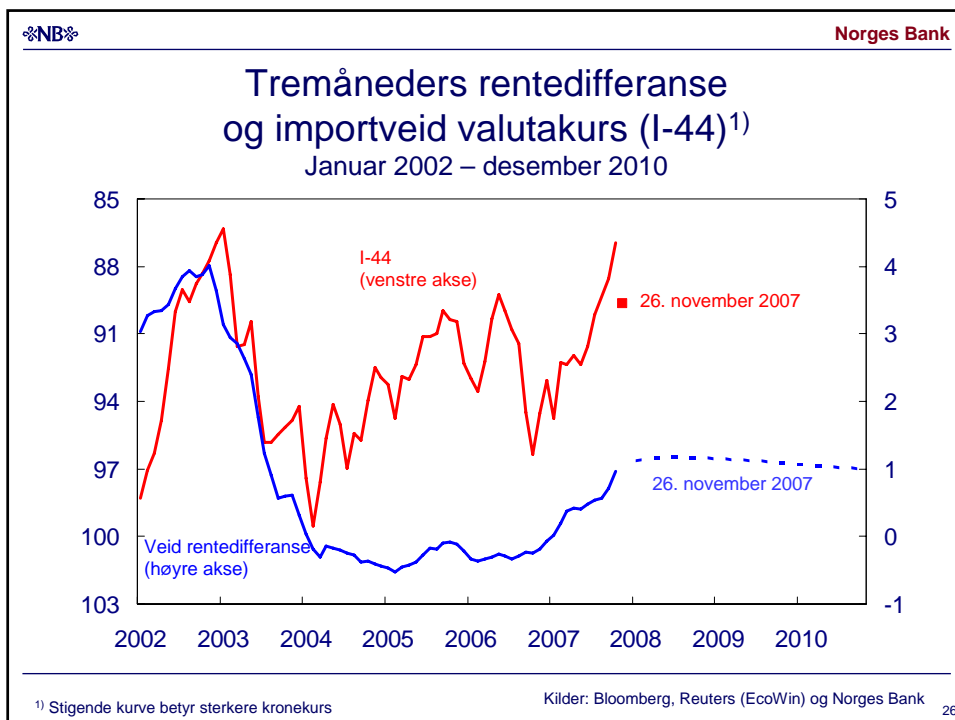
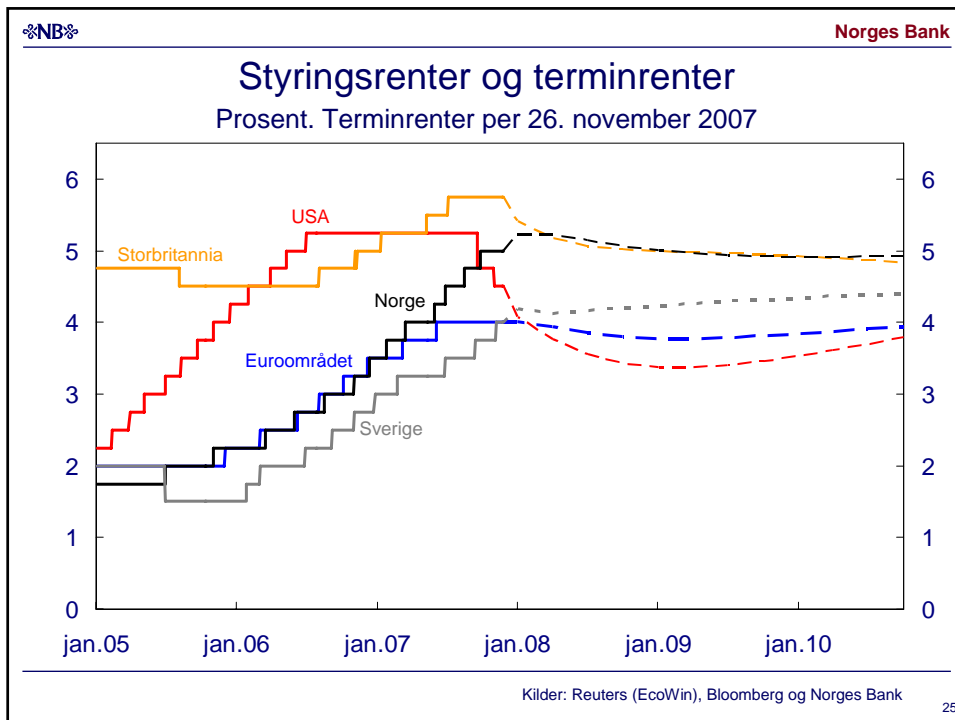
Kilder: Norges Eiendomsmeglerforbund, Eiendomsmeglerforetakenes forening, FINN.no, ECON Pöyry, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Husholdningenes sparing

Prosent av disponibel inntekt. Ekskl. aksjeutbytte.
Årstall. 1985 – 2006



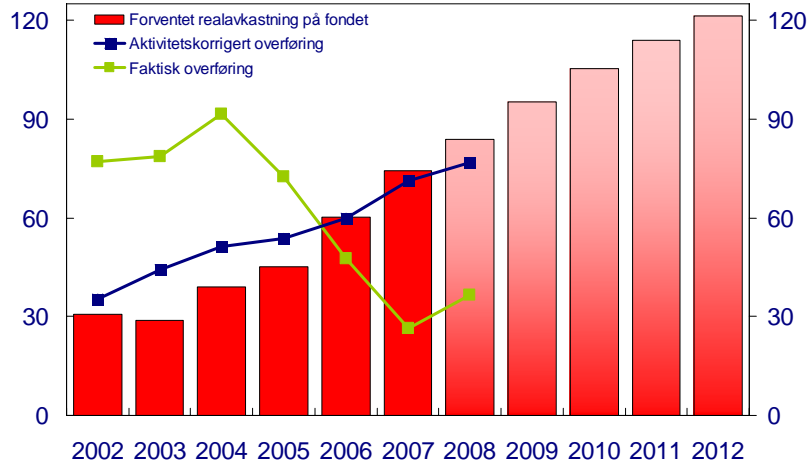
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank



¹⁾ Stigende kurve betyr sterkere kronekurs

Statens pensjonsfond - Utland

Overføring til statsbudsjettet og forventet realavkastning
Milliarder 2008-kroner

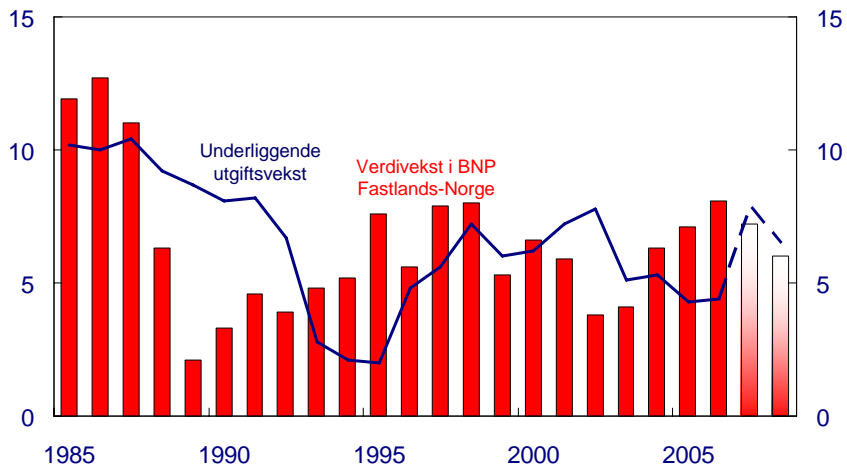


Kilde: Finansdepartementet (Nasjonalbudsjettet 2008)

27

Statsbudsjettets underliggende utgiftsvekst og verdivest i BNP Fastlands-Norge

Prosent. 1985 – 2008¹⁾



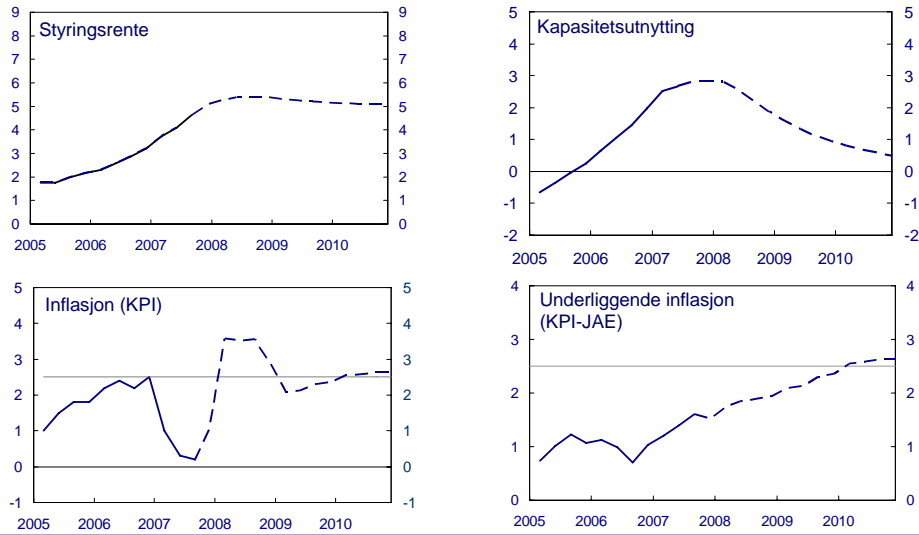
¹⁾ Anslag for 2007 og 2008 fra Finansdepartementet

Kilder: Finansdepartementet (Nasjonalbudsjettet 2008) og Statistisk sentralbyrå

28

Referansebanene i Pengepolitisk rapport 3/07

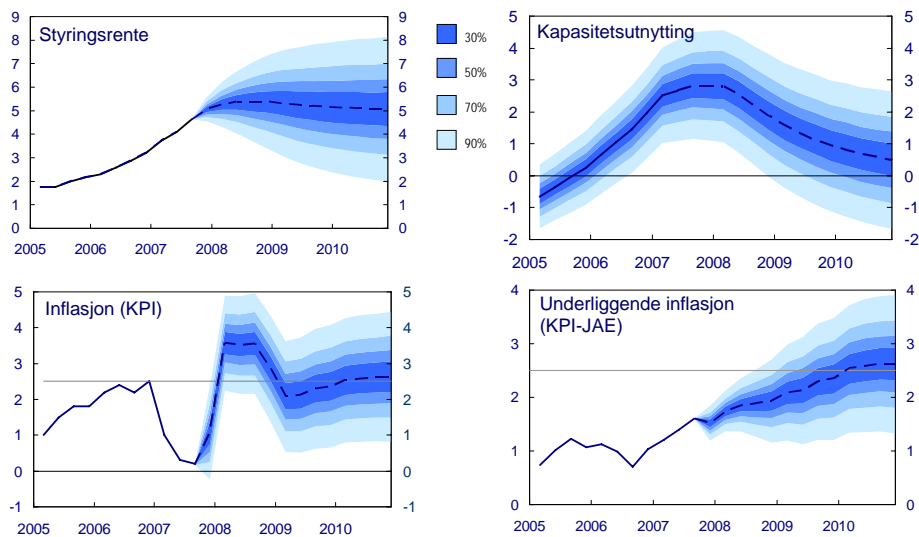
Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2010



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank 29

Referansebanene i Pengepolitisk rapport 3/07

Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2010



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank 30